

ههولێر له سایه‌ی هێرشێ ئێران و بێدهنگی هاوپه‌یمانه‌کانی دا

22-01-2024

نووسه‌ره‌کان

زریان روژه‌ه‌لاتی

کورتە : بێگومان سیاسه‌تی وه‌لامنه‌دانه‌وه‌ی ئه‌و هێرشانه‌ی که بۆ غه‌یری ئه‌مریکا له هه‌رێمی کوردستان ده‌کرێن، پێچه‌وانه‌ی سیاسه‌تی ده‌ستوه‌ردانی مرو‌وبی ئه‌مریکایه که له نه‌وه‌ته‌کان و له کاتی شه‌ری داعشیش په‌رپه‌وی کرد و بایه‌خیکه‌ی یه‌کجار گرنگی هه‌بووه بۆ کورد، به‌لام هه‌لۆیستی ئیداره‌ی ئیستای واشنتن، ئه‌و پرسیاره‌ی دروستکردووه که ئایا ئه‌و سیاسه‌ته گۆراوه؟

هېشتا كاردانه‌وه‌كان به‌رامبەر هېرشه‌كه‌ی هه‌ولێر به‌رده‌وامن، له‌نیۆ ئه‌وانه‌ش دا هه‌لۆیستی ئەمریکا و هاو‌په‌یمانی نیۆده‌وله‌تی و تورکیا له‌وانی دیکه سهرنج‌راکێشترن که ده‌شن له چوارچۆه‌ی دۆخی گشتی ناوچه‌که و عێراق دا ته‌ماشایان بکړیت. له‌وباره‌په‌شه‌وه گرن‌گترین ئه‌و پرسیارانه‌ی که ده‌شن وه‌لام بدرینه‌وه ئه‌مانه‌ن:

- بۆچی سیسته‌می به‌رگری مووشه‌کی ئەمریکا و هێزه‌کانی هاو‌په‌یمانان له‌کاتی هێرشى مووشه‌که بالیستیکیه‌که‌ی ئێران دا ته‌نیا خۆپانی پاراست و ئه‌و مووشه‌کانه‌ی نه‌ته‌قاند‌ه‌وه که ته‌نیا چه‌ند کیلۆمه‌ترێک له‌ولایانه‌وه له‌ مالى هاوولاتییه‌کی سیفیلی دان؟
- بۆچی تورکیا له‌هێرشه‌که‌ی ئێران بێده‌نگ بوو؟
- عێراق چی ده‌کات و کاریگه‌ری هێرشه‌که‌ی هه‌ولێر له‌سه‌ر پێگه‌ی حکومه‌تی ئیستا چ ده‌بێت؟

یه‌که‌م: كاردانه‌وه‌ی ئیداره‌ی بایدن و هاو‌په‌یمانان

بێگومان یه‌کێک له پڕ مشتوم‌پترین هه‌لۆیسته‌كان، هه‌لۆیستی ئیداره‌ی ئیستای ئەمریکایه. له دواى هێرشه‌که، ده‌ستبه‌جێ به‌رپرسانى ئه‌و وڵاته رایانگه‌یاند که هېچ زیانێک به‌ر ئەمریکیه‌كان و کۆنسولخانه‌ی ئەمریکای ئیستا و ئه‌وه‌ش که له ژێر دروستکردن دایه نه‌که‌وتوو. كاردانه‌وه‌کانی دواتریش به‌و ئاراسته‌یه رۆیشتن که ئەمریکا ئه‌وه وه‌ک "[هێرشێکی بێباکانه](#)" ناوده‌بات و به‌رده‌وام ده‌بێت له پālپشتیکردنی هه‌ردوو حکومه‌تی عێراق و هه‌رێمی کوردستان بۆ جێبه‌جێکردنی داواکارییه‌کانی خه‌لک. شتیکی جیاواز که ئانتۆنی بلینکن، وه‌زیری ده‌ره‌وه‌ی ئەمریکا له دیداره‌که‌ی له‌گه‌ڵ سه‌رۆکه‌وه‌زیرانی هه‌رێمی کوردستان له دافۆس گوتی، ئه‌وه‌بوو که له‌گه‌ڵ عێراق و ئه‌وانی دیکه‌دا کار بۆ به‌رپرسیارکردنی ئێران ده‌کات له به‌رامبەر ئه‌و ناسه‌قامگیریه‌ی که دروستیان [ده‌کات](#). له‌راستی دا هه‌لۆیسته‌که‌ی ئەمریکا له‌وه‌ی حکومه‌تی عێراق که‌متر بوو که هێرشه‌که‌ی به "ره‌فتاریکی دووژمنکارانه" ناو بردبوو.

هه‌ریه‌ک له به‌ریتانیا و فه‌ره‌نسا‌ش نا‌په‌زایی تووندیان له دژی هێرشه‌که پێشان‌دا، به‌لام پرسپاری سه‌ره‌کی ئه‌وه‌یه که بۆچی ده‌بێ سیسته‌می به‌رگری ئاسمانی ئەمریکی و هاو‌په‌یمانان بۆ هێرشى مووشه‌که بالیستیکیه‌که‌ی ئێران ته‌نیا بۆ پاراستنی ئه‌و شوینانه به‌کاربه‌یژرێت که خۆپانی لێ یه، به‌لام ته‌نیا شه‌ش کیلۆمه‌تر له‌ولاتر بۆ پاراستنی هاوولاتیانی مه‌ده‌نی به‌کارنه‌هات؟

ئه‌وه‌ش له کاتی‌دا که سیسته‌می به‌رگری مووشه‌کی پاتریۆت له سنووری زیاتر له ۱۰۰ کیلۆمه‌تر دا ده‌توانی‌ت وه‌لام بداته‌وه. له سالی ۲۰۲۰دا له پاش هێرشى مووشه‌که بالیستیکیه‌کانی ئێران بۆ سه‌ر بنکه‌ی سه‌ربازی عه‌ین ئه‌سه‌د، ئەمریکا سن سیسته‌می به‌رگری مووشه‌کی پاتریۆت، سی - رام و سیسته‌می ته‌قێنجه‌ری له عه‌ین ئه‌سه‌د و فرۆکه‌خانه‌ی هه‌ولێر [دانا](#). به‌لام هۆکاری به‌کارنه‌هێنانه‌که‌ی بۆ پاراستنی هاوولاتیانی مه‌ده‌نی له‌کاتی هێرشه‌که‌ی ئێران، ئه‌و پرسپاره ده‌رووژێنن که ئایا ئەمریکا له کاتی هێنانی سیسته‌می به‌رگری ئاسمانی بۆ هه‌ولێر به‌لێنی به‌لایه‌نێک یان وڵاتی‌ک داوه که ته‌نیا شوپنه‌کانی خۆپانی پێ‌پارێژێ و بۆ پاراستنی هه‌رێمی کوردستان به‌کاری نه‌هێنێت؟ له بیرمان نه‌چێت کاتی‌ک که له نیۆه‌راسته‌کانی سالی رابردوودا، لیژنه‌ی هێزه‌ چه‌کداره‌كان، پشتیوانی پێشنیارێکی [دان به‌یکن](#) ئه‌ندامی کۆماریه‌خوازی کۆنگرێسی کرد بۆ هه‌موارکردنی ره‌شنووسی بودجه‌ی به‌رگری ۲۰۲۴که‌ تێیدا داواى پێدانی سیسته‌مه‌که‌ی به هه‌رێمی کوردستان کردبوو. ئێران داواى روونکردنه‌وه‌ی له عێراق کردبوو.

خالیکی دیکه ئه‌وه‌یه که له مانگی ئاداری سالی ۲۰۲۲دا، له دواى هێرشى مووشه‌که بالیستیکیه‌کانی ئێران بۆ سه‌ر مالى شیخ باز، جاک سولیفان راوێژکاری ئاسایشی نه‌ته‌وه‌یی ئەمریکا گوتبووی که ئێمه خه‌ریکی راوێژکردن له‌گه‌ڵ حکومه‌ته‌کانی عێراق و هه‌رێمی کوردستان بۆ ئه‌وه‌ی بتوانن سیسته‌می به‌رگری مووشه‌کیان بۆ پاراستنی شاره‌کانی خۆیان [ده‌ستگه‌وێت](#). نزیکه‌ی سالیکی پێچوو ئه‌وه سه‌رینه‌گرت، به‌لام ئێران جارێکی دیکه هێرشى کرده‌وه‌و هېشتا هېچ خسته‌یه‌کی کاتی راگه‌یێندراو نییه بۆ وه‌رگرتنی ئه‌و سیسته‌مه. هېشتا دیار نییه ئه‌و خاوه‌ خاوە‌کردنه له پێدانی سیسته‌می به‌رگری مووشه‌کی به‌هۆی سیاسه‌ته‌کانی بایدن بوو بۆ مامه‌له له‌گه‌ڵ ئێران یان له‌به‌ر ئه‌وه‌ بووه که عێراق نه‌یویستوو.

ئێستاش که کۆنگرێسی ئەمریکا پālپشتی له پێدانی ئه‌و سیسته‌مه‌ی به هه‌رێمی کوردستان [کردوو](#) به‌ده‌ر له‌وه‌ی که له‌وانه‌یه وه‌ک جاران بکه‌وێته به‌ر تێنبینییه سیاسییه‌کانی ئیداره‌ی بایدن، ماوه‌یه‌کی‌ش پێویسته بۆ راهێنانی پێشمه‌رگه و سوپای عێراق له‌سه‌ر چۆنیه‌تی دامه‌زراندن و به‌کارهێنانی، بۆیه به‌لایه‌نی که‌مه‌وه تاوه‌کو شه‌ش مانگی داها‌تووش هه‌ر وه‌ک قسه‌ی سه‌ر کاخه‌ز ده‌می‌نێته‌وه. ئه‌مه‌ش به‌له‌به‌رچا‌وگرتنی دۆخی ناوچه‌که و سیاسه‌ته‌کانی ئێران، کاتیکی زۆره.

بێگومان سیاسه‌تی وه‌لامنه‌دانه‌وه‌ی ئه‌و هێرشانه‌ی که بۆ غه‌یری ئەمریکا له هه‌رێمی کوردستان ده‌کړین، پێچه‌وانه‌ی سیاسه‌تی

دهستوهردانی مروی تهامریکابه که له نهووتهکان و له کاتی شه‌ری داعشیش په‌په‌وی کرد و بایه‌خیزی په‌کجار گرنگی هه‌بووه بو کورد، به‌لام هه‌لوپستی ئیداره‌ی ئیستای واشنتن، نهو پرسیاره‌ی دروستکردوه که ئایا نهو سیاسه‌ته گۆراوه‌ب‌ینگومان له‌بهر زۆربوونی هه‌رشه درونییه‌کان ده‌کرئ چاوه‌روانییه‌کی وه‌ها له ته‌مریکا نه‌بیت که بتوانیت به‌ره‌رچی هه‌موو هه‌رشیک بداته‌وه، به‌لام وه‌لامدانه‌وه‌ی هه‌رشه مووشه‌کی ستراتیژی بالستیکی که ئاستیکی به‌رزتری هه‌ره‌شه‌ی سه‌ربازی تیدایه، جیاوازتره.

دووهم: هه‌لوپستی تورکیا

یه‌کێک له سه‌رنج‌پاک‌شترین کاردانه‌وه‌کان به‌رامبه‌ر هه‌رشه‌که‌ی هه‌ولێر له تورکیاوه بوو که دوو رۆژ دواتر، دوا‌ی هه‌رشه‌ی ئێران بو نێو خاکی پاکستان و هه‌رشه‌ی پێچه‌وانه‌ی پاکستان بو نێو خاکی ئێران ب‌ل‌او‌یکرده‌وه ، به‌یاننامه‌یه‌کی کورتی ب‌ل‌او‌یکرده‌وه و تیدایا داوا‌ی له هه‌ریه‌ک له عێراق، پاکستان و ئێران کردبوو که دان به‌ خۆی‌اندایا ب‌گرن و کێشه‌کان به‌ دیالوگ چاره‌سه‌ر ب‌کهن . هه‌ندیک له رووخساره میدیاییه‌کانی نزیك له نه‌ری‌تخوازه‌کانی ئێران، هه‌ر له شه‌وی هه‌رشه‌که‌ی سه‌ر هه‌ولێردا باسی نه‌وه‌یان کردبوو که لیدانی هه‌ولێر و بنکه‌کانی (هه‌یه‌ته‌ی ته‌حریری شام) و (حیزبی تورکستانی شه‌رقی) له ئیدلب په‌یامیکی بو تورکیاش تیدایه. ره‌نگه‌ نهو رسته‌یه زیاده‌پو‌یی تیدابیت، به‌لام خۆنه‌بانکردنی تورکیاش له هه‌رشه‌که‌ی سه‌ر هه‌ولێر که ده‌شی وه‌ک تاقه شوینیک بیت که جیگه‌ی هه‌ژموونی زۆری ئابووری و سیاسی نه‌که‌ره‌ بیت له عێراقی ته‌مه‌ژدا، نیشانه‌ی پرسیاره‌ی له‌سه‌ره. له مانگی ئابی ۲۰۲۳دا، ها‌کان فیدان، وه‌زیری ده‌ره‌وه‌ی تورکیا سه‌ردانی هه‌ولێری کرد و به‌دیداره زۆره‌کانی، دیمه‌نی دوستانه‌یه‌کی قوولی له‌گه‌ل هه‌ولێر پيشاندابوو.

به‌ ته‌گه‌ری زۆر، تورکیا به‌هۆی شه‌ری غه‌زه‌وه نابه‌وینت سیاسه‌تیکي پێچه‌وانه‌ی ئێران ب‌گ‌ریته‌بهر. تورکیا ته‌نانه‌ت پشتگیری له سیاسه‌تی حوسیه‌یه‌کان له دژی هه‌رشه‌که‌ی ته‌مریکا و به‌ری‌تانی له ده‌ریای سوور کردبوو. پاساوی ئێران بو هه‌رشه‌که‌ی هه‌ولێر هه‌بوونی باره‌گای مۆساد بوو که ئیستا تورکیاش گ‌رفتی له‌گه‌ل هه‌یه، بۆیه له‌وانه‌یه یه‌کێک ب‌ل‌یت که هۆکاری ب‌ی‌ده‌نگبوونه‌که، بو تیگه‌یشتن له ورد و درشتی رووداوه‌که بووه، به‌لام ته‌نانه‌ت دوا‌ی ته‌وه‌ش که ده‌رکه‌وت م‌ال‌یکی سیفیل کراوه‌ته ئامانج که ژن و م‌ن‌ال‌یشی تیدابوو، کۆنسولی تورکیاش له هه‌ولێر گوتی که پ‌ن‌ش‌ه‌ره‌ی ده‌ه‌یه‌ی ده‌ناسی و زۆر خه‌مباره‌ بۆی، دیسان ه‌یچ گۆ‌پ‌ان‌کاریه‌ک روویندا. پ‌ن‌ده‌چ‌یت هۆکاری گه‌وره‌تر ته‌وه‌بیت که تورکیا ئیستا له‌لایه‌ک گ‌رفتی پ‌چه‌ک‌بوونی یونانی هه‌یه له‌کاتیک دا ته‌مریکا ه‌یشتا فرۆکه‌ی ئیف‌ای به‌و نه‌داوه یان ه‌یشتا نه‌توانیوه ته‌لمانیا رازی ب‌کات که فرۆکه‌ی یو‌رۆ‌فایته‌ری پ‌ی‌ب‌دات. ته‌مه‌ش وه‌ک هۆکاریک بو تیگ‌چ‌وونی ب‌ال‌انسی ه‌یز له‌گه‌ل یونان سه‌یر ده‌کات. بۆیه ره‌نگه نه‌یه‌وینت په‌یوه‌ندییه‌کانی له‌گه‌ل ئێران تیگ‌ب‌دات ته‌ویش له کاتیکدا گ‌رفتی له‌گه‌ل ئیس‌رائی‌لیش هه‌یه. له‌وانه‌یه خ‌ال‌یکی دیکه په‌یوه‌ندی به‌ ئۆپه‌راسیۆنه سه‌ربازییه‌کانی تورکیا له دژی پارتی کریکارانی کوردستان (په‌که‌که) وه هه‌بیت.

سالی ۲۰۲۰ ئی‌ره‌ج مه‌س‌ج‌دی ب‌الیۆزی ته‌وکاته‌ی ئێران له عێراق له دژی ئۆپه‌راسیۆنی تورکیا له چ‌ی‌ای گاره‌ی پارێزگای ده‌هۆک کاردانه‌وه‌ی پيشاند. سالی ۲۰۲۱یش زۆر له گ‌رووپه شیعییه‌کانی عێراق دژی بنکه‌ی سه‌ربازی تورکیا و ئۆپه‌راسیۆنه‌کانی بوون له هه‌ریمی کوردستان، به‌لام له دوا‌ی پ‌ن‌که‌ه‌ینانی حکومه‌تی سوودانی، نا‌ه‌زاییه‌کان و هه‌روه‌ها ژماره‌ی هه‌رشه‌کانی گ‌رووپه چه‌ک‌داره‌کان بو سه‌ر بنکه‌ی سه‌ربازی تورکیا له زیلکان که‌می کرد. تورکیا له ۲۰۲۲ وه هه‌رشه‌که‌ی له‌سه‌ر په‌که‌که و کادیرانی ئاستی ناوه‌ندی ته‌و حیزبه له ده‌شه‌ری سلیمانی چ‌کر‌د‌ووه‌ته‌وه‌و ئێرانیش له ۲۰۲۲ وه ته‌وه‌ س‌ی‌یه‌م جاره به‌ مووشه‌کی بالیستیکی هه‌رش ده‌کاته سه‌ر سنووری هه‌ولێر. ره‌نگه‌ تورکیا ته‌وه‌ی له پ‌یش چا‌وب‌یت که ته‌گه‌ر کاردانه‌وه‌یه‌کی له دژی هه‌رشه‌که‌ی ئێران بو سه‌ر هه‌ولێر هه‌بیت، له‌وانه‌یه ئێرانیش له‌باره‌ی هه‌رشه‌کانی تورکیا له هه‌ریمی کوردستان و ناوچه‌ی سلیمانی قسه‌ی هه‌بیت که چاوه‌پ‌وان ده‌کر‌یت له داها‌ت‌و‌ودا له ه‌ی‌ل‌یکی زیاتر له ۵۰ کیلومه‌تریدا له‌نیوان چ‌ی‌ای مه‌تین له پارێزگای ده‌هۆک و چ‌ی‌ای شیرین له پارێزگای هه‌ولێردا چ‌ر‌ب‌نه‌وه‌ که هه‌ردوو دۆلی گرنگی که‌لی زاپ و که‌لی ب‌النده له خۆ ده‌گ‌ری‌ت.

س‌ی‌یه‌م: هه‌لوپستی عێراق

هه‌رچه‌ند ئیستا خه‌ریکه گوتاری فه‌رمی عێراق له دژی هه‌رشه‌که‌ی ئێران نه‌رم ده‌ب‌یت‌ه‌وه، به‌لام له سه‌ره‌تا‌کاندا ده‌سته‌واژه‌ی وه‌ک "هه‌رشه‌ی دوو‌ژمن‌کارانه" و " وه‌لامدانه‌وه" و ره‌ت‌کردنه‌وه‌ی گوتاری فه‌رمی ئێران سه‌باره‌ت به‌وه‌ی که م‌ال‌ه به ئامانج‌گیراوه‌که باره‌گای مۆساد بووبیت، ئێرانی ته‌ووشی ته‌نگ‌ا‌وییه‌کی گه‌وره کرد و ته‌وه‌ش نا‌ه‌زاییه‌کی له‌نیو خه‌ل‌ک‌یش دا دروستکرد. دوا‌ی هه‌رشه مووشه‌کییه‌که‌ی سه‌ر هه‌ولێر و به‌و دوا‌ییانه‌ش عه‌ین ته‌سه‌د، شه‌پۆلیکی ره‌خنه و تۆمه‌ت‌بارکردنی به‌رپرسانی ته‌منی و سیاسی وه‌ک فوئاد حوسین، قاسم ته‌عه‌رجی و یه‌ح‌یا ره‌سوول له‌لایه‌ن گ‌رووپه وه‌ل‌اییه‌کانی لایه‌نگری ئێران له عێراق ده‌ستی‌پ‌یک‌رد و حکومه‌ت‌یش لیدانی سه‌باره‌ت به‌ پرسه ته‌منیه‌یه‌کان له راوی‌ز‌کاره‌کان قه‌ده‌خه کرد، که نیشانه‌یه‌کی ئاشکرای کاریگه‌ری کاردانه‌وه‌کانه له‌سه‌ر جه‌ما‌وه‌ر. به‌ ته‌گه‌ری زۆر، کاردانه‌وه‌کانی عێراق له‌پ‌و‌وی یاسایی، سیاسی و ئابوورییه‌وه شتیکی گه‌وره‌یان له‌دژی ئێران لئ نا‌که‌و‌یت‌ه‌وه، به‌لام له داوی خۆپیشاندانه‌کانی تشرینه‌وه، ته‌وه دووه‌مین گورزی کاریگه‌ره که له وینای ئێران له عێراق که‌وت‌ب‌یت.

پنچهوانه ئهوهى كه باس دهكرت، بههوى هيرشهكهى ههوليرهوه ئهگهرى لادانى سوودانى لهداوى هيرشهكهى ههولير كهتر بووهتهوه، چونكه لادانى سهروكوهزيران لهم كاتهدا دهتوانيت گرژيهكى ديكه لهنيو چوارچيوهى هاوئاهاهنگى، لهنيو لايهنه پيكهينهركانى حكومت دروست بكات. بهتايهتى له كاتيكا كه گرفتهكانى ههولير و بهغدا، كيشى ههلبووسى - ماليكى لهسه پۇستى سهروكى پهلهمانى عيراق هيشتا ماون. ئەمه بيجگه لهوهى كه رهنكه له داوى ماليكى و عهبادى، سوودانى يهكيك لهو بهرپرسه دهگمهئانهى چوارچيوهى هاوئاهاهنگى بـت كه ئەمريكا و دنياى دهرهوه دهتوانن مامهلهى لهگهل بكهن. ئەوهش بو ئه ساتانهى كه حكومت داواى كسانهوهى ئەمريكا دهكات بابەخى بو چوارچيوهى هاوئاهاهنگى زۆره. ههلبهت رهنكه گوشارهكان لهسه كسانى ديكه وهك وهزيرى دهرهوه، يان يهحيا رهسوول زياترين. ههوليش دهدهن كه نارهزاييهكانى ههرىمى كوردستانيش به گوشارى جياجياى وهك بودجه و دندهانى نارهزايى نيوخويى كهه بگهئوه.

كوټايى

ههرىمى كوردستان ئامادهى دهرپيوه كه ههر شوپنيك گومانى بارهگاى مۇسادى ليدەكرت، هاوكارى بهغدا بكات تاوهكو له كاژيرى سفردا لى بكوئنهوه و بهوهش ههموو ئه پروپاگهئانهى پووچهل كردووتهوه كه دهكرين. له راستى دا ئهگهر تاران ههر سوورپيت لهوهى كه هيرشهكهى لهبهه مۇساد كردووه، ئهوا دهكرى بلين ئهوه ئهجامى زنجيرهكه شكستى ههوالگريه بو ئه ولاته كهوا بهم دوايانه ههر له كوژرانى فهرمانهكانى سوپا و تهقينهوهكانى نيو ئيران و زانبارى ههله سهبارت به ههولير دهگرتهوه. ئه و گوتارانه كه باس لهوه دهكهن كه گوايه ئيران بو پيشاندانى تواناى مووشهكى و هيزى خو ئه و كارى كرد، بهشيكه له ماكينهى پروپاگهئانهى، ئەگينا لهكاتيكا كه ههموو جيهان دهزانيت ئيران مووشهكى دوورهاويزى ههيه و دهتوانيت له ئيسرائيليش بدات، ئيدى چ پيوست به پيشاندانهوهى ئه وهيزه له شوپنيكى وهك ههولير ههيه. خو ئهگهر بگوتريت كه بابتهكه پهيوهئدى به نيشادانى هيزهوه ههيه، ئهوا له پهيوهئديه نيوئهلهتبهكان و له پهيوهئديه كۆمهلهتبه رۆژهلاتيهكانيشدا، ههروهها له بنهما پيرۆزه ئايينيهكانيش دا، هيج شانازيهك نيه بو پيشاندانى زۆردارى بهسهه لايهنيكا كه لهپووى هيزهوه هاوتاي تو نيه و لايهنيكى شهه نيه لهگهلت .

له راستى دا هيرشهكانى ئيران نهك تهنيا بو كوردستان بهلكوو بو پاكيستانيش ئه و كاريگهريهه نهبوو كه بهرپرسانى تاران به دوايهوه بوون. پاكيستان دهمودهست و به خيراى، وهك خو وهلامى دايهوه. بگره وهك بلنى بهيانامهكهى ئيرانى كۆپى كردين، ريك ههمان ئه و پاساوانهى هينايهوه كه تاران له كاتى هيرشهكهيدا باسى كرديوون. دياره عيراق و ههرىمى كوردستان لهگهل پاكيستان بهراورد ناكرين كه هيزيكى ئەتۆميه و سوپاى كه ههيه، هيرشهكهى ههولير راى گشتى عيراق و كاردانهوهى دامهزراوهكانيشى كرده دوو بهش، بهلام كاردانهوهكان بو ئيران شتيكى چاوهروانهكراو بوون. ئهوهى جيگهى سهههه بوو بو ههرىمى كوردستان، كاردانهوهى هاوپهيمانهكانى بوو كه چاوهروان دهكرا به شيوهى ديكهئيت. ئەوهش جيگهى ههلهستهيهكى زۆر و فرهلايهنه.